

ความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานทางการบัญชีกับ
ผลการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Relationships between Accounting Practice Responsibility and

Job Performance of Bookkeepers in the Northeast

อรสา ไชยผิง¹ อัครเดช ฉวีรักษ์² และสลักจิต นิลผาย³

Orasa Chaiyaphong¹ Aukkaradej Chaveerug² and Salakjit Ninlaphay³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานทางการบัญชีกับผลการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทำบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 213 คน ใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้น 132 วัน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ ผลการวิจัย พบว่าความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานทางการบัญชี มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญโดยเฉพาะด้านความตั้งใจในการปฏิบัติงาน ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน และด้านความสามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมายอย่างมีนัยสำคัญ

คำสำคัญ : ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานทางการบัญชี ผลการปฏิบัติงาน ผู้ทำบัญชี

¹ นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² อาจารย์คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ Master Student, Master of Accountancy, Mahasarakham Business School, Mahasarakham University

² Lecturer, Mahasarakham Business School, Mahasarakham University

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ Assistant Professor, Mahasarakham Business School, Mahasarakham University

Abstract

This research aimed to examine the relationships between accounting practice responsibility and job performance of bookkeepers in the northeast. Questionnaires were used as a tool for collecting data from 213 bookkeepers in the northeast in 132 days. The statistics used for analyzing the collected data were multiple correlation analysis and multiple regression analysis. The results showed that accounting practice responsibility was significantly related to job performance in terms of job intention, job planning and achieving in job goals significantly.

Keywords : Accounting Practice Responsibility, Job Performance, Bookkeepers

1. บทนำ

ในสภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ธุรกิจต่างๆมีแนวโน้มในการขยายตัวเป็นธุรกิจขนาดใหญ่การดำเนินงานด้านต่างๆมีความซับซ้อนมากขึ้น โดยเฉพาะงานด้านบัญชีที่ผู้ทำบัญชีจะมีหน้าที่จดบันทึกข้อมูลรายการค้าต่างๆ ของกิจการที่เกิดขึ้นตามลำดับเหตุการณ์ แล้วนำไปจัดทำเป็นรายงานทางการเงินเพื่อเสนอต่อผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ทำบัญชีไม่ว่าจะอยู่ในหน่วยงานรัฐบาลหรือเอกชน หรือธุรกิจที่มุ่งหวังกำไรหรือไม่มุ่งหวังกำไร จะต้องปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี และต้องมั่นใจว่างานที่ทำ ถูกต้อง ยุติธรรมและซื่อสัตย์ เพราะผลงานของผู้ทำบัญชีได้ถูกนำเสนอต่อบุคคลหลายฝ่ายทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน ดังนั้น ข้อมูลทางการเงินบัญชีที่นำเสนอต่อบุคคลทั้งภายในและภายนอกองค์กรจึงต้องมีความถูกต้องและน่าเชื่อถือ ซึ่งแสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานทางการบัญชีของผู้ทำบัญชี

ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานทางการบัญชี (Accounting Practice Responsibility) เป็นภาระหรือพันธะผูกพันในการปฏิบัติหน้าที่การทำงานทางการบัญชี ด้วยความมุ่งมั่น ใส่ใจ ในการเก็บรวบรวม บันทึก จำแนก และทำสรุปข้อมูลอันเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจในรูปแบบตัวเงินของผู้ทำบัญชีเพื่อจัดทำรายงานทางการเงินของกิจการ (สุกัลยา ปรีชา, 2553 : 2) ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานเป็นลักษณะพื้นฐานที่บุคคลทั่วไปควรมี โดยเฉพาะผู้ทำบัญชีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานทางการบัญชีจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ทำบัญชีควรมีเพื่อให้ข้อมูลทางบัญชีมีความถูกต้อง และเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ข้อมูลทั้งภายในและภายนอกองค์กร ซึ่งสิ่งที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานทางการบัญชี ประกอบด้วย ความตั้งใจในการปฏิบัติงาน (Job Intention) การวางแผนการปฏิบัติงาน (Job Planning) ความละเอียดรอบคอบ (Circumspection) และความสามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมาย (Achieving in Job Goals) (สุเทพ เบ็ญจวิไลกุล, 2550 : 24) องค์ประกอบเหล่านี้จะทำให้ข้อมูลทางการบัญชีมีความถูกต้อง น่าเชื่อถือ ส่งผลให้ผลการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีที่ออกมามีคุณภาพ

ผลการปฏิบัติงาน (Job Performance) เป็นผลลัพธ์ในการปฏิบัติงานของบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายที่แสดงถึงความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ตามวัตถุประสงค์เป้าหมายของงานที่วางไว้ โดยวัดจากมาตรฐานการปฏิบัติงาน ด้านปริมาณงาน (Work Quantity) คุณภาพงาน (Work Quality) และระยะเวลาการปฏิบัติงาน (Time) (อลงกรณ์ มีสุทธา และสมิต สัชฌุกร, 2549 : 119) ซึ่งผลการปฏิบัติงานถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในการบริหารทรัพยากรบุคคลในองค์กรให้ปฏิบัติงานตามเป้าหมายที่กำหนดโดยที่ผลการปฏิบัติงานจะถูกนำมาใช้ตรวจสอบว่าความสามารถของบุคคลแต่ละคนในองค์กรสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนตามที่องค์กรคาดหวังได้อย่างมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด เพื่อที่จะใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาางานของบุคลากรให้เหมาะสมใน

อนาคต (วีระ อรัญญมงคล, 2552 : 302) ดังนั้น ผู้ทำบัญชีต้องปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่น มีการวางแผนงานมีความละเอียดรอบคอบ และทำอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้ผลการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์เป้าหมายของงานที่วางไว้

ผู้ทำบัญชี (Bookkeeper) เป็นผู้รับผิดชอบในการทำบัญชีของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ไม่ว่าจะได้กระทำในฐานะเป็นลูกจ้างของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีหรือไม่ก็ตามที่มีคุณสมบัติและเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชีตามประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่องกำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชี พ.ศ.2557 โดยเป็นผู้มีหน้าที่บันทึกข้อมูลทางการบัญชีของกิจการ เพื่อจัดทำรายงานทางการเงินหรืองบการเงิน ผู้ทำบัญชีต้องจัดทำบัญชีให้เป็นไปตามความจริง ตามมาตรฐานการบัญชีโดยมีเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนรายการให้ถูกต้องครบถ้วน ดังนั้น ผู้ทำบัญชีจึงจำเป็นต้องมีความรู้ ประสบการณ์ และความรับผิดชอบในการจัดทำบัญชีและนำเสนองบการเงินที่มีความถูกต้อง ทันเวลา ครบถ้วน และน่าเชื่อถือ ตลอดจนปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีและพระราชบัญญัติการบัญชี ซึ่งได้กำหนดหน้าที่ของผู้ทำบัญชี (สุมนา เศรษฐนันท์, 2545 : 12-13) ซึ่งจะเห็นได้ว่าบุคคลที่เป็นผู้ทำบัญชีต้องมีความรู้ คุณสมบัติตามพระราชบัญญัติการบัญชีแล้วเรื่องของความรู้และประสบการณ์ ตลอดจนความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานทางการบัญชีเป็นสิ่งที่จะต้องทำให้แก่การเงินของหน่วยงานมีความถูกต้อง

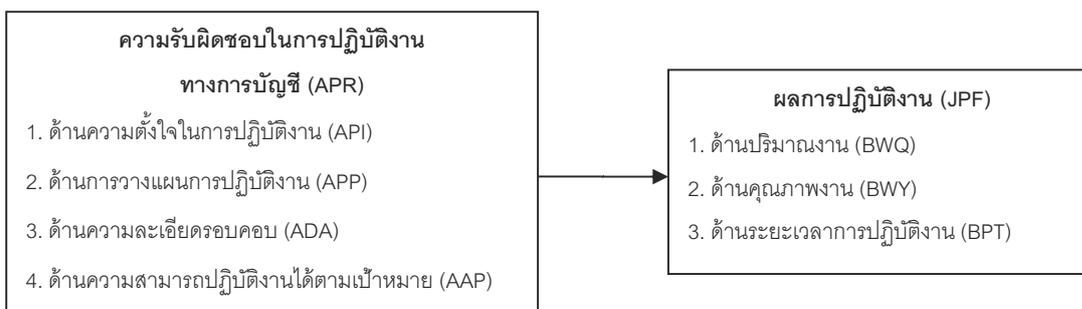
จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานทางการบัญชีกับผลการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบว่าความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานทางการบัญชีมีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีหรือไม่อย่างไร ซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทำบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยผู้ทำบัญชีสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผน พัฒนาและปรับปรุงกระบวนการทำงานทางการบัญชีให้มีคุณภาพมากขึ้น ตลอดจนหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการประเมินการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชี เพื่อที่จะนำไปสู่การพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในอนาคต

2. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสมมุติฐานของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานทางการบัญชีได้ถูกกำหนดให้เป็นตัวแปรอิสระ และมีผลกระทบต่อผลการปฏิบัติงาน จากวัตถุประสงค์ข้างต้นสามารถสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ดังนี้

รูปภาพประกอบ

โมเดลของความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานทางการบัญชีและผลการปฏิบัติงาน

2.1 ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานทางการบัญชี (Accounting Practice Responsibility)

ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานทางการบัญชี หมายถึง ภาระหรือพันธะผูกพันในการปฏิบัติหน้าที่การทำงานทางการบัญชี ด้วยความมุ่งมั่น ใฝ่ใจ ในการเก็บรวบรวม บันทึก จำแนกและทำสรุปข้อมูลอันเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจในรูปตัวเงินเพื่อจัดทำรายงานทางการเงินของกิจการ มีองค์ประกอบ 4 ด้าน (สุเทพ เบญญิวีโลกุล, 2550 : 24) ดังต่อไปนี้

2.1.1 ด้านความตั้งใจในการปฏิบัติงาน (Job Intention) หมายถึง ความมุ่งมั่น ขยัน ใฝ่ใจ และทุ่มเทรับผิดชอบในการปฏิบัติงานทางการบัญชีด้วยความเพียรพยายาม อุตุน เพื่อให้งานจัดทำรายงานทางการเงินของกิจการสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ลักษณะของบุคคลที่มีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ตั้งใจและรับผิดชอบในหน้าที่การงาน เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง เป็นต้น

2.1.2 ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน (Job Planning) หมายถึง กระบวนการในการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย นโยบาย วิธีปฏิบัติ และระยะเวลาที่ดีที่สุดในการปฏิบัติงานทางการบัญชีไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติงานทางการบัญชีให้บรรลุผล

2.1.3 ด้านความละเอียดรอบคอบ (Circumspection) หมายถึง ความระมัดระวังพิจารณาอย่างถี่ถ้วนในการปฏิบัติงานทางการบัญชี เพื่อให้รายการทางการเงินที่ผู้ทำบัญชีจัดทำขึ้นมีความถูกต้องและน่าเชื่อถือผู้ที่มีความรอบคอบนั้นจะต้องสามารถที่จะพิจารณาสิ่งต่างๆ ได้อย่างละเอียดถี่ถ้วนสามารถคาดการณ์หรือผลที่เกิดขึ้นก่อนและหลังเสมอ มีสติ ไม่ประมาทในการปฏิบัติงานทางการบัญชีที่จะทำให้เกิดผลเสีย

2.1.4 ด้านความสามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมาย (Achieving in Job Goals) หมายถึง ทักษะความรู้ ความสามารถของผู้ทำบัญชีที่สามารถปฏิบัติงานทางการบัญชีในการจัดบันทึกรายการค้าการจัดหมวดหมู่การจำแนกรายการทางบัญชี ตลอดจนการจัดทำรายงานทางการเงินให้เป็นไปตามแผนงาน และเป้าหมายที่องค์กรวางไว้

2.2 ผลการปฏิบัติงาน (Job Performance)

ผลการปฏิบัติงาน หมายถึง ผลลัพธ์ในการปฏิบัติงานของบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์เป้าหมายของงานที่วางไว้ ผลการปฏิบัติงานเป็นเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคคลเป็นสิ่งสำคัญที่องค์กรต้องการให้ทุกคนในองค์กรของตนปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย เพื่อที่องค์กรจะได้นำผลการปฏิบัติงานมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ โดยส่วนประกอบที่จะต้องบันทึกลงในเอกสารมาตรฐานการปฏิบัติงานที่สะท้อนให้เห็นผลการปฏิบัติงานของบุคคลมีดังนี้ (อลงกรณ์ มีสุทธา และสมิต สัจฉกร, 2549 : 115 - 120)

2.2.1 ด้านปริมาณงาน (Work Quantity) หมายถึง จำนวนงานที่ผู้ทำบัญชีสามารถทำได้การวัดปริมาณงานที่สำเร็จเป็นการวัดผลการดำเนินงานโดยเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยอาจมองการปฏิบัติงานที่มีความยากง่ายแตกต่างกัน เป็นงานที่ต้องใช้วิชาชีพหรือเป็นงานที่จำเป็นต้องใช้ความรู้ และความสามารถเฉพาะด้าน ซึ่งจะส่งผลต่อปริมาณงานที่ออกมาแตกต่างกัน

2.2.2 ด้านคุณภาพงาน (Work Quality) หมายถึง ผลการปฏิบัติงานทางการบัญชีของผู้ทำบัญชีที่สำเร็จได้มาตรฐาน ความถูกต้องแม่นยำ ความครบถ้วนสมบูรณ์ และมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยซึ่งอาจพิจารณาได้จากการปฏิบัติงานในตำแหน่งนั้นๆ โดยขึ้นอยู่กับงานที่รับผิดชอบว่างานนั้นต้องใช้ความสามารถความคิดริเริ่ม การวินิจฉัย ไตร่ตรอง การตัดสินใจ ตลอดจนความยุ่งยาก ซับซ้อนในการปฏิบัติงาน

2.2.3 ด้านระยะเวลาการปฏิบัติงาน (Time) หมายถึง ระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงานทางการบัญชีที่สามารถปฏิบัติงานทางการบัญชีที่ได้รับมอบหมายได้ก่อนเวลาหรือภายในเวลาที่กำหนดซึ่งระยะเวลาในการปฏิบัติงานแต่ละชิ้นและแต่ละงานจะมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับลักษณะของความยากง่ายของงานที่ปฏิบัติ หากเป็นงานด้านบัญชีระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงานถือว่ามีความสำคัญมาก เพราะข้อมูลทางการบัญชีต้องเป็นข้อมูลที่ทันต่อการนำไปใช้ในการตัดสินใจ

ดังนั้น ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานทางการบัญชีส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานเนื่องจากความรับผิดชอบเป็นลักษณะพื้นฐานที่บุคคลทั่วไปควรมีเพราะบุคคลต้องทำงานร่วมกันในองค์กร จำเป็นต้องปรับลักษณะนิสัย เจตคติของบุคคลเพื่อช่วยเป็นเครื่องผลักดันให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จรวมทั้งผู้ทำบัญชีที่มีหน้าที่ในการทำบัญชีขององค์กรย่อมต้องมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานทางการบัญชี และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ ปฏิบัติงานอย่างระมัดระวังรอบคอบเพื่อให้ผลการปฏิบัติงานที่ออกมามีความถูกต้องและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ บรรลุเป้าหมายขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ฆรม ศิลป์คอนบม (2537 : 46) กล่าวว่า ผู้ที่มีความรับผิดชอบต้องเป็นผู้ที่มีความพยายามและตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ของตนด้วยความสนใจพากเพียร ละเอียดรอบคอบเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิลุบล คงไมตรี (2557 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบทางการบัญชีกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีของกรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า นักบัญชีของกรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีความรับผิดชอบทางการบัญชีโดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ดังนั้นจะเห็นได้ว่าความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานทางการบัญชีจะสะท้อนออกมาในผลการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชี

ผลการปฏิบัติงาน ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในการบริหารทรัพยากรบุคคลขององค์กรให้ปฏิบัติงานตามเป้าหมายที่กำหนด โดยที่ผลการปฏิบัติงานจะถูกนำมาใช้ตรวจสอบว่าความสามารถของบุคคลแต่ละคนในองค์กรสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนตามที่องค์กรคาดหวังได้อย่างมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลงานที่ปรากฏจะเป็นตัวสะท้อนถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติงานของบุคคล ดังนั้น ผลการปฏิบัติงานจึงเป็นผลอันเกิดจากการทำงานของผู้ทำบัญชีที่สามารถวัดได้จากปริมาณงานและคุณภาพของงานที่ออกมาว่าเป็นไปตามความคาดหวังหรือเป้าหมายที่องค์กรกำหนดไว้ และเสร็จทันตามระยะเวลาที่ต้องการพร้อมความถูกต้องไม่มีความผิดพลาดซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวัฒนา วงเกียรติรัตน์ (2547 : 10-11) กล่าวว่า ผลการปฏิบัติงาน คือ ผลลัพธ์ของการปฏิบัติงานของบุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบ เช่น ปริมาณงานที่ทำได้ ความเข้าใจในงาน ความเข้าใจคำสั่ง ความถูกต้องของงานที่ทำ ความตื่นตัว ความคิดริเริ่ม การประสานงาน และความร่วมมือต่างๆ โดยก่อให้เกิดคุณค่าและประโยชน์ต่อหน่วยงานที่สังกัดมากหรือน้อยกว่าที่ควรจะเป็น

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่าความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานทางการบัญชีส่งผลต่อผลการปฏิบัติงาน จึงตั้งสมมุติฐานได้ดังนี้

สมมุติฐานการวิจัย : ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานทางการบัญชีมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกต่อผลการปฏิบัติงาน

3. วิธีการดำเนินงานวิจัย

3.1 กระบวนการและวิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ทำบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 5,891 คน (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2558 : เว็บไซต์) กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ผู้ทำบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 400 คนโดยเปิดตาราง Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 40-43) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถาม จำนวน 400 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามตอบกลับมาทั้งสิ้น 229 ฉบับ เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 213 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 54.76 ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ Aaker, Kumer, and Day (2001 : 1) ได้นำเสนอว่า การส่งแบบสอบถามต้องมีอัตราตอบกลับอย่างน้อยร้อยละ 20 จึงถือว่ายอมรับได้

3.2 การวัดคุณลักษณะของตัวแปร

ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานทางการบัญชีสามารถจำแนกออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความตั้งใจในการปฏิบัติงานประกอบด้วย 5 คำถาม โดยครอบคลุมเกี่ยวกับความมุ่งมั่น ชยัน ใฝ่ใจ และทุ่มเทรับผิดชอบในการปฏิบัติงานทางการบัญชี ด้วยความเพียรพยายาม อุตุน เพื่อให้เกิดการจัดทำรายงานทางการเงินของกิจการสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ 2) ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย 5 คำถาม โดยครอบคลุมเกี่ยวกับกระบวนการในการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย นโยบายวิธีปฏิบัติ และระยะเวลาที่ดีที่สุดในการปฏิบัติงานทางการบัญชีไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติงานทางการบัญชีให้บรรลุผล 3) ด้านความละเอียดรอบคอบ ประกอบด้วย 5 คำถาม โดยครอบคลุมเกี่ยวกับความระมัดระวังรอบคอบในการปฏิบัติงานทางการบัญชี เพื่อให้รายการทางการเงินที่ผู้ทำบัญชีจัดทำขึ้นมีความถูกต้องและน่าเชื่อถือ และ 4) ด้านความสามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมาย ประกอบด้วย 5 คำถาม โดยครอบคลุมเกี่ยวกับทักษะ ความรู้ ความสามารถของผู้ทำบัญชีที่สามารถปฏิบัติงานทางการบัญชีในการจัดบันทึกรายการค้า การจัดหมวดหมู่ การจำแนกรายการทางบัญชี ตลอดจนการจัดทำรายงานทางการเงินให้เป็นไปตามแผนงานและเป้าหมายที่องค์กรวางไว้

ผลการปฏิบัติงาน สามารถจำแนกออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านปริมาณงาน ประกอบด้วย 5 คำถาม โดยครอบคลุมเกี่ยวกับจำนวนงานที่ผู้ทำบัญชีสามารถทำได้ และการวัดผลการดำเนินงานโดยเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ 2) ด้านคุณภาพงาน ประกอบด้วย 5 คำถาม โดยครอบคลุมเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานทางการบัญชีของผู้ทำบัญชีที่สำเร็จได้มาตรฐาน ความถูกต้องแม่นยำ ความครบถ้วนสมบูรณ์ และมีความเป็นระเบียบและ 3) ระยะเวลาการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย 5 คำถาม โดยครอบคลุมเกี่ยวกับระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงานทางการบัญชีที่สามารถปฏิบัติงานทางการบัญชีที่ได้รับมอบหมายได้ก่อนเวลา หรือภายในเวลาที่กำหนดซึ่งระยะเวลาในการปฏิบัติงานแต่ละชิ้นและแต่ละงานจะมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับลักษณะของ ความยากง่ายของงานที่ปฏิบัติ

3.3 คุณภาพของเครื่องมือวัด

ผู้วิจัยมีการทดสอบความเที่ยงตรงโดยผ่านการพิจารณาเนื้อหาข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญและหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Discriminant Power) โดยใช้เทคนิค Item-total Correlation ซึ่งความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานทางการบัญชีมีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.455-0.818 และผลการปฏิบัติงาน มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.561-0.863 ซึ่งสอดคล้องกับ Nunnally (1978 : 245) ได้นำเสนอว่าการทดสอบค่าอำนาจจำแนกเกินกว่า 0.40 เป็นค่าที่ยอมรับได้ และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability test) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของแต่ละด้านตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานทางการบัญชี มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา อยู่ระหว่าง 0.803 – 0.866 และผลการปฏิบัติงาน มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่

ระหว่าง 0.893 – 0.933 ซึ่งสอดคล้องกับ Nunnally and Bernstein (1994 : 256) ได้นำเสนอว่าการทดสอบค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เกินกว่า 0.70 เป็นค่าที่ยอมรับได้

3.4 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ ในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานทางการบัญชีกับผลการปฏิบัติงานโดยรวม ของผู้ทำบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเขียนสมการได้ดังนี้

$$\text{Job Performance} = \beta_0 + \beta_1 \text{API} + \beta_2 \text{APP} + \beta_3 \text{ADA} + \beta_4 \text{AAP} + \epsilon$$

4. ผลลัพธ์การวิจัยและการอภิปรายผล

ตาราง 1 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานทางการบัญชีและผลการปฏิบัติงานโดยรวมของผู้ทำบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตัวแปร	JPF	API	APP	ADA	AAP	VIF
\bar{X}	4.16	4.35	4.04	4.38	4.37	
S.D.	0.52	0.46	0.55	0.49	0.50	
JPF		0.743*	0.798*	0.684*	0.800*	
API			0.706*	0.693*	0.722*	2.574
APP				0.717*	0.722*	2.686
ADA					0.749*	2.806
AAP						3.003

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 1 พบว่า ตัวแปรอิสระความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานทางการบัญชีแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามผลการปฏิบัติงาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.684 – 0.800 และตัวแปรอิสระความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานทางการบัญชีแต่ละด้านมีความสัมพันธ์ซึ่งอาจเกิดเป็นปัญหา Multicollinearity ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบ Multicollinearity โดยใช้ค่า VIFs ปรากฏว่าค่า VIF ของตัวแปรอิสระความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานทางการบัญชี มีค่าตั้งแต่ 2.574 - 3.003 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์ในระดับที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity (Black, 2006 : 585)

ตาราง 2 การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ โดยใช้ตัวแปรตามเป็นผลการปฏิบัติงานโดยรวมของผู้ทำบัญชี ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ทางการบัญชี	ผลการปฏิบัติงานโดยรวม		t	p-value
	สัมประสิทธิ์	ความคลาดเคลื่อน		
	การถดถอย	มาตรฐาน		
ค่าคงที่ (a)	0.047	0.181	0.259	0.796
ด้านความตั้งใจในการปฏิบัติงาน (API)	0.230	0.061	3.746	0.000*
ด้านการวางแผนปฏิบัติงาน (APP)	0.370	0.053	7.040	0.000*
ด้านความละเอียดรอบคอบ (ADA)	-0.038	0.061	-0.626	0.532
ด้านความสามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมาย(AAP)	0.409	0.062	6.624	0.000*
F = 161.660 p = 0.000 AdjR ² =0.752				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 2 พบว่า 1) ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานทางการบัญชี ด้านความตั้งใจในการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกต่อผลการปฏิบัติงานโดยรวมด้านปริมาณงาน ด้านคุณภาพงานและด้านระยะเวลาการปฏิบัติงาน เนื่องจาก ความตั้งใจนั้นเป็นสิ่งสำคัญในการทำงานทุกอย่างซึ่งหากบุคคลปฏิบัติด้วยความตั้งใจ ห่มเท รับผิดชอบในการปฏิบัติงานผลการปฏิบัติงานที่ออกมาจะมีประสิทธิภาพ ผู้ทำบัญชีก็เช่นกันหากปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ ห่มเท รับผิดชอบในการปฏิบัติงานด้วยความเพียรพยายาม และตระหนักอยู่เสมอว่างานในหน้าที่ เป็นสิ่งที่ต้องรับผิดชอบผลการปฏิบัติงานที่ออกมาย่อมมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นางเยาว์ ป้านพูล (2551 : 7) กล่าวว่า การทำงานด้วยความเต็มใจและห่มเทเพื่อองค์กรหรือวิชาชีพของตน เป็นองค์ประกอบสำคัญ ที่จะยึดเหนี่ยวให้ผู้ปฏิบัติงานคงอยู่กับองค์กรหรือวิชาชีพของตน อีกทั้งช่วยสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้มีความห่มเท ด้านร่างกาย และแรงใจที่จะปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ซึ่งจะนำไปสู่ผลงงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2) ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานทางการบัญชี ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกต่อผลการปฏิบัติงานโดยรวม ด้านปริมาณงาน ด้านคุณภาพงาน และด้านระยะเวลาการปฏิบัติงาน เนื่องจากการวางแผนเป็นกระบวนการซึ่งบุคคลหรือองค์กรตัดสินใจไว้ล่วงหน้า เกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่จะกระทำในอนาคต ซึ่งกระบวนการดังกล่าวจะประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆที่องค์กรกำหนดไว้เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีเป้าหมาย ผลการปฏิบัติงานที่ออกมาคุณภาพช่วยให้ใช้เวลาและทรัพยากรต่างๆที่มีอยู่จำกัดได้อย่างประหยัดและเต็มประสิทธิภาพ ดังนั้น หากในการปฏิบัติงานผู้ทำบัญชีมีการวางแผนการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าและมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ผลการปฏิบัติงานที่ออกมาจะเป็นไปตามที่องค์กรวางไว้ซึ่งส่งผลให้งานบรรลุเป้าหมายความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อังคณา เบ็ญจศิลป์ (2555 : 80) พบว่า การปฏิบัติงานทางการบัญชีที่ดี ด้านการ วางแผนการบริหารงาน มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงานโดยรวม เนื่องจาก ในการทำงานด้านบัญชีกระบวนการแรกของการทำงานบัญชีให้เป็นที่น่าเชื่อถือจะต้องมีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบขั้นตอน เพื่อให้การจัดทำบัญชีเป็นไปตามลำดับขั้นตอนที่ถูกต้อง ซึ่งการวางแผนการบริหารงานในการทำงานของนักบัญชีนั้นหากมีการวางแผนที่ดีย่อมส่งผลให้รายงานทางบัญชีมีความถูกต้อง ครบถ้วน และมีความน่าเชื่อถือและ 3) ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานทางการบัญชี ด้านความสามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมาย มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกต่อผล

การปฏิบัติงานโดยรวม ด้านปริมาณงาน ด้านคุณภาพงาน และด้านระยะเวลาการปฏิบัติงาน เนื่องจากความสามารถในการปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมายของแต่ละบุคคลมีไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับทักษะ ความรู้ ประสบการณ์ และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคลผู้ทำบัญชีก็เช่นกันไม่ว่าจะปฏิบัติงานอยู่ในตำแหน่งหน้าที่ใด จะอยู่ในองค์กรที่มุ่งหวังกำไรหรือองค์กรที่ไม่มุ่งกำไรก็ตามหากมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานย่อมสามารถที่จะปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมายที่องค์กรตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ธงชัย สันติวงษ์ (2539 : 19) กล่าวว่า การปฏิบัติงานใดๆ ให้ประสบความสำเร็จได้ตามเป้าหมาย สิ่งที่สำคัญคือบุคคลที่รับผิดชอบงานนั้นๆ จะต้องมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดีเพื่อให้งานที่ออกมาบรรลุเป้าหมายความสำเร็จตามที่ตั้งไว้

5. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคตและประโยชน์ของการวิจัย

5.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

ผู้ทำบัญชีควรให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานทางการบัญชี ด้านความตั้งใจในการปฏิบัติงาน ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน ด้านความละเอียดรอบคอบ และด้านความสามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมาย นอกจากนี้ ควรมีการศึกษารายละเอียดประกอบด้านอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น ความเที่ยงธรรมในการทำงาน ความทันต่อเวลา เป็นต้น เนื่องจากผู้ทำบัญชีที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานที่ต่างกัน ดังนั้น หากมีการใช้ตัวชี้วัดด้านอื่นๆ เพื่อทำวิจัยในอนาคตอาจเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีให้มีคุณภาพในการปฏิบัติงานมากขึ้น และนอกจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามแล้ว ควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีอื่น เช่น การสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลและความคิดเห็นที่มีความละเอียดถูกต้องมากขึ้น เพื่อให้ผลการวิจัยที่ออกมาสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ตรงวัตถุประสงค์และเป้าหมายมากที่สุด

5.2 ประโยชน์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้ทำบัญชีสามารถนำไปปรับปรุงการปฏิบัติงานทางการบัญชีให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า เพื่อช่วยลดระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และลดข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นจากกระบวนการปฏิบัติงาน ใช้เป็นแนวทางในการนำไปพัฒนาความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยให้เกิดความชำนาญในการปฏิบัติงาน ที่จะนำไปสู่การปฏิบัติงานที่มีความถูกต้องทันเวลา ครบถ้วน และน่าเชื่อถือ และองค์กรต่างๆสามารถใช้เป็นแนวทางในการประเมินการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชี หรือใช้เป็นแนวทางในการกำหนดหน้าที่การปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีที่มีประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษาที่แตกต่างกันให้มีความเหมาะสม เพื่อที่จะนำไปสู่การพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

6. สรุปผลการวิจัย

ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานทางการบัญชีมีความสัมพันธ์และผลกระทบบวกกับผลการปฏิบัติงาน ดังนั้น ผู้ทำบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ควรให้ความสำคัญกับการมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานทางการบัญชี ควรใส่ใจ ทุ่มเท รับผิดชอบงานในหน้าที่ที่ตนเองปฏิบัติด้วยความระมัดระวัง ปฏิบัติงานทางการบัญชีให้ถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปและปฏิบัติตามอยู่ในจรรยาบรรณวิชาชีพทางการบัญชี เพื่อให้ผลการปฏิบัติงานทางการบัญชีที่ออกมามีความถูกต้อง น่าเชื่อถือ และผู้ใช้ข้อมูลทางการบัญชีเกิดความมั่นใจในการนำข้อมูลไปใช้เพื่อการตัดสินใจต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2558). *ผู้ทำบัญชี*. ค้นเมื่อ 17 มิถุนายน 2558, จาก
http://www.dbd.go.th/ewt_news.php.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2546). *องค์การและการบริหาร*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- นงเยาว์ บ้านพูล. (2551). *การเปรียบเทียบความจงรักภักดีต่อองค์กรของพนักงานระดับปฏิบัติการที่มีปัจจัยส่วนบุคคลจิตลักษณะและบุคลิกภาพต่างกัน : กรณีศึกษาพนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปแห่งหนึ่ง*. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นิลุบล คงไม่ตรี. (2557). *ความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบทางการบัญชีกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์ บัญชีมหาบัณฑิต มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ภมร ศิลปดอนม. (2537). *ผลการใช้แม่แบบลักษณะในการพัฒนาเจตคติเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม.
- วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์. (2547). *การศึกษอบรรณเชิงปฏิบัติการหลักสูตรการประเมินผลและติดตามผลเชิงสัมฤทธิ์*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีระ อรัญญมงคล. (2552). *การจัดการทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา.
- สุกัลยา ปรีชา. (2553). *หลักการบัญชี*. กรุงเทพฯ : ทริปปี้แอนด์คูเคชั่น.
- สุเทพ เบ็ญจวิไลกุล. (2550). *การพัฒนาเครื่องมือประเมินความมีวินัยและความรับผิดชอบสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 4*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุมนา เศรษฐนันท์. (2545). *การจัดทำบัญชีและงบการเงิน (ตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543)*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อลงกรณ์ มีสุทธา และสมิต สัจฉกร. (2549). *การประเมินผลการปฏิบัติงาน* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ : สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- อังคณา เบ็ญจศิลป์. (2555). *ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานทางการบัญชีที่ดีกับประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา*. วิทยานิพนธ์ บัญชีมหาบัณฑิต มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Aaker, D. A., Kumar, V., & Day, G. S. (2001). *Marketing research* (7th ed.). New York : John Wiley & Sons.
- Black, K. (2006). *Business statistics for contemporary decision making* (4th ed.). USA : John Wiley & Sons.
- Nunnally, J. C. (1978). *Psychometric theory*. New York : McGraw Hill.
- Nunnally, J. C., & Bernstein, I. H. (1994). *Psychometric theory*. New York : McGraw Hill.